

PATVIRTINTA
Panevėžio rajono savivaldybės
viešosios bibliotekos direktoriaus
2021 m. gruodžio d. įsakymu Nr. V-

ELEKTRIKO, ATSAKINGO UŽ ELEKTROS ŪKĮ, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 7

I. BENDROJI DALIS

1. Elektriku savarankiškai gali dirbti ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, specialiai pasirengęs, gerai susipažinęs su elektros energijos sistemų eksploatacija, jų remontu, turintis elektriko ir elektrosaugos kvalifikacijos pažymėjimus bei leidimą dirbti, pasitikrinęs sveikatą, susipažinęs su vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, darbuotojų saugos ir sveikatos, gaisrine instrukcijomis, išklauses įvadinį ir darbo vietoje instruktažus.

2. Atestato negavęs asmuo veikiančiuose elektros įrenginiuose gali dirbti tik prižiūrimas atestuoto elektrotechnikos darbuotojo. Šiuo atveju jis vadinamas stažuotoju.

3. Elektrikas gali būti aukštos, vidurinės ir pradinės kvalifikacijos. Tam tikrą kvalifikaciją turinčiam elektromonteriu keliami tokie reikalavimai:

Kvalifikacija	Išsilavinimas	Stażavimosi laikas	Kvalifikacijos sutartinis žymėjimas
Aukštos	Aukštasis elektrotechninis	Nenormuojamas	AK – aukštos kvalifikacijos
	Aukštesnysis elektrotechninis	Ne mažiau kaip 1 metai, turint VK kvalifikacijos	
Vidurinės	Aukštesnysis elektrotechninis	Nenormuojamas	VK – vidutinės kvalifikacijos
	Elektrotechninis pradinis parengimas	Ne mažiau kaip 2 metai, turint PK kvalifikacijos	
Pradinės	Elektrotechninis pradinis parengimas	Nenormuojamas	PK – pradinės kvalifikacijos
	Ne elektrotechninis parengimas	Ne mažiau kaip 6 mėn. stažuotoju	

Stażuotojas gali dirbti tik prižiūrimi aukštą arba vidurinę kvalifikaciją turinčių asmenų.

4. Pradedantis dirbti elektrikas, turintis aukštą, vidurinę ar pradinę kvalifikaciją, praktiniams įgūdžiams įgyti papildomai išmokomas darbovietėje pagal darbdavio sudarytą programą. Mokymo trukmę, atsižvelgdamas į įrenginių sudėtingumą ir darbuotojo teorinį bei techninį pasirengimą, nustato asmuo, atsakingas už elektros ūkį. Jei nėra galimybių jam išmokyti, tai gali būti atliekama atitinkamoje mokymo įstaigoje.

5. Elektromonteris darbe su savimi privalo turėti pažymėjimą arba kvalifikacijos kortelę, išduotą remiantis pažymėjimu.

6. Elektromonteris privalo išmanyti Elektros įrenginių naudojimo saugos taisykles, darbų organizavimo tvarką (pagal sudarytą specialių darbų sąrašą).

7. Elektromonteris privalo:

7.1. vykdyti asmenų, atsakingų už saugų darbų atlikimą elektros įrenginiuose, nurodymus, pavedimus bei įrenginių naudojimo instrukcijų reikalavimus;

7.2. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti tiesioginiam vadovui;

7.3. tinkamai naudoti kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones;

7.4. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus

reikalavimus;

7.5. nedelsdamas pranešti tiesioginiam vadovui apie padėti darbo vietose, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

7.6. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarijų priežastims pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti tiesioginiam vadovui;

7.7. nustatytą tvarka pasitikrinti sveikatą ne rečiau kaip kartą per metus;

7.8. pranešti tiesioginiam vadovui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

7.9. laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų bei narkotinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

7.10. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis.

8. Elektromonteris turi būti susipažinęs su gaisrinės saugos instrukcijos reikalavimais ir juos vykdyti. Žinoti, kur darbo vietoje laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti tiesioginiam vadovui.

9. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti greitąją medicinos pagalbą tel. 112.

10. Elektromonteriu, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI, SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

11. Pavojingi veiksniai darbo aplinkoje, dėl kurių elektromonteris gali patirti ūmių sveikatos sutrikimų, gali gauti traumą:

11.1 elektros srovės poveikis, esant netvarkingai elektros instaliacijai, kištukiniams lizdams, netvarkingoms elektros darbo priemonėms. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;

11.2 apkrauta, netvarkinga darbo vieta, slidžios grindys, plaunami laiptai - neatsargiai elgiantis, galimi paslydimai, užkliuvimai;

11.3 nepakankamas darbo vietos apšvietimas. Esant nepakankamam apšvietimui, pablogėjus matomumui, galimos traumos;

11.4 kopėčių naudojimas, nesilaikant kopėčių eksploatavimo taisyklių - susidarius tam tikroms aplinkybėms, galimas kritimas nuo kopėčių, gali įvykti traumos, sužeidimai;

11.5 aštrūs daiktai, briaunos - galima įsipjauti, įsidurti;

11.6 netvarkingi darbo įrankiai ir priemonės - galimos plaštakų traumos;

11.7 neapsaugotos besisukančios mechanizmų dalys - dirbant šalia veikiančių mechanizmų, galimi susižalojimai;

11.8 darbas nesilaikant saugių darbo metodų, nesinaudojant asmeninėmis apsaugos priemonėmis, dėl ko gali įvykti traumos.

12. Kenksmingi veiksniai darbo aplinkoje, kurių ilgalaikis poveikis gali būti pavojingas sveikatai:

12.1 netinkamas mikroklimatas darbo vietoje (temperatūra, ventiliacija ir t.t.) - neigiamas poveikis organizmui;

12.2 dulkės, alergiškai veikiančios organizmą - galimi uždegimai, alerginės ir profesinės ligos.

13. Kai dirbama įrenginiuose su įtampa, būtina naudoti apsauginius akinius, dielektrines pirštines, dielektrinę avalynę (arba stovėti ant izoliuoto nuo žemės pagrindo), izoliacines lazdas, reples, izoliacinius pastovus, skydus, izoliacines širmas ir kitas apsaugos priemones. Visos šios priemonės turi atitikti joms keliamus reikalavimus, ant jų turi būti nurodyta kito bandymo data.

14. Atliekant darbus aukštyje, taip pat kai dirbama ant paviršių, kurių nuolydis 20 laipsnių ir daugiau, privalu naudoti saugos diržus. Saugos diržų tvirtinimo vietas turi nurodyti tiesioginis vadovas.

15. Elektromonterio darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 85 dB (A), oro užterštumas – higienos normose nurodytų dydžių. Apsaugai nuo triukšmo būtina naudoti antifonus arba trumpinti triukšmo trukmę, nuo garų, dujų, dulkių – respiratorių, dujokaukę.

16. Asmeninės ir kolektyvinės apsaugos priemonės turi būti patikrintos, su užrašyta būsimojo bandymo data.

17. Elektromonteris privalo prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti tiesioginiam vadovui apie jų nusidėvėjimą, netinkamumą naudoti, kad baigiasi jų naudojimo terminas.

III. ELEKTRIKO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

15. Prieš pradėdamas dirbti, elektromonteris privalo:

15.1. apsirengti tvarkingais darbo drabužiais;

15.2. patikrinti, ar tvarkingi ir kokybiški darbo įrankiai;

15.3. patikrinti, ar tvarkingos dielektrinės apsaugos priemonės, ant jų užrašyta būsimojo bandymo data.

16. Prieš atliekant darbus ant įtampą turinčių srovinių dalių (pirmosios kategorijos darbai), turi būti įvykdyti šie reikalavimai:

16.1. jei galima, atjungiama visų šalia esančių elektros įrenginių srovinių dalių įtampa, jei ne – šios dalys uždengiamos apsauginiais gaubtais arba aptveriamos;

16.2. neatjungtos paliekamos tik tos įtampą turinčios srovinės dalys, su kuriomis bus dirbama. Šios dalys darbuotojo atžvilgiu turi būti išdėstytos tik priešais jį arba, išimtiniais atvejais, iš priekio ir iš vieno šono. Darbo vieta turi būti aptveriamas ir paženklintas;

16.3. visų šalia esančių elektros įrenginių elektros srovei laidūs korpusai turi būti aptverti izoliaciniais skydais arba širmomis;

16.4. darbuotojas turi būti izoliuotas nuo žemės ir įžemintų konstrukcijų;

16.5. būtina naudotis nurodyme ar pavedime nurodytomis apsaugos priemonėmis;

16.6. įrankius ir darbo priemones naudoti tokius, kad jų darbinės dalies matmenys nebūtų didesni už srovinės dalies, ant kurios bus dirbama, plotį, kad būtų išvengta trumpojo jungimosi tarp skirtingą potencialą turinčių dalių.

17. Prieš pradėdamas dirbti arti įtampą turinčių srovinių dalių, turi būti įvykdyti 16 punkte išvardyti reikalavimai; patikrinama, ar izoliaciniai skydai, širmos, gaubtai apsaugos darbuotoją nuo šalia esančių įtampą turinčių srovinių dalių.

18. Prieš atliekant darbus su atjungta įtampa (antrosios kategorijos darbai), reikia:

18.1. išjungti įtampos šaltinį;

18.2. patikrinti, ar nėra įtampos;

18.3. atjungti įrenginį;

18.4. užrakinti komutacinio aparato valdymo elementus;

18.5. pakabinti plakatus, draudžiančius įjungti įtampą;

18.6. patikrinti įrenginio įžeminimą;

18.7. jei reikia, sutvarkyti darbo vietą.

19. Apie numatomus darbus elektromonteris privalo įspėti visų padalinių, kuriuose bus dirbama, darbuotojus.

IV. ELEKTRIKO VEIKSMAI DARBO METU

20. Dirbant elektros linijose ir tvarkant elektros įrenginius, būtina imtis tokių saugos priemonių:

20.1. ruože, kuriame dirbama, turi būti atjungta įtampa; elektromonteris turi patikrinti, ar tai teisingai padaryta. Negalima atjungti vien tik įjungimo aparatūros - pastotėje gali būti padaryta klaida;

20.2. prie atjungtų kirtiklių ir tirptukų pakabinami draudžiamieji užrašai **NEJUNGTI! ĮRENGINIUOSE DIRBAMA**;

20.3. su įtampos indikatoriumi įsitikinama, ar nėra įtampos. Prieš tai įtampos indikatorius turi

būti patikrintas prilietus jį prie įtampą turinčių dalių. Įtampą tikrinti su kontroline lempa draudžiama;

20.4. atjungtos elektros įrenginio srovinės dalys žeminamos patikrintais žemikliais arba specialiai tam skirtais stacionariaisiais įtaisais. Žeminimas atliekamas taip: pirmiausia nešiojamojo žemiklio antgalis prijungiamas prie „žemės“, paskui kitas galas, patikrinus įtampą, prijungiamas prie žeminamo įrenginio srovinių dalių;

20.5. po pietų pertraukos arba jei einama atsinešti įrankių ir t. t. – nors tai truktų ir labai trumpai – grįžus į darbo vietą privalo patikrinti, ar nebuvo pažeistos apsaugos priemonės, ar neįjungta įtampa.

21. Būtinios saugos priemonės įstatant ir išimant tirtukus:

21.1. įstatyti ir išimti tirtukus visų tipų saugikliuose galima tik tada, kai linijoje nėra įtampos;

21.2. dirbti tik viena ranka su dielektrinėmis pirštinėmis;

21.3. jeigu tirtukų sistema gali būti išjungta su kirtikliu, tai pirmiausia išjungiamas kirtiklis ir ant jo pakabinamas draudžiamasis užrašas NEJUNGTI! ĮRENGINIUOSE DIRBAMA;

21.4. įstatant ir išimant saugiklius, jei kontaktuose yra srovė, negalima kūnu liestis prie objekto metalinių dalių;

21.5. draudžiama naudoti savos gamybos saugiklių tirtukus;

21.6. elektros skirstomieji pultai, skydai turi būti užrakinti;

21.7. elektros skirstomuosiuose skyduose, pultuose ir pan. esantys užrašai, elektros schemos turi būti aiškios ir tvarkingos.

22. Būtinios saugos priemonės dirbant įrenginiuose su įtampa:

22.1. dirbti įrenginiuose su įtampa leidžiama tik išimtiniais atvejais, turint raštišką nurodymą. Darbą turi atlikti ne mažiau kaip du darbuotojai, iš kurių vienas ne žemesnės kaip vidurinės kvalifikacijos;

22.2. dirbti tik su dielektrinėmis pirštinėmis ir avalyne, su galvos apdangalu, stovint ant izoliuoto nuo žemės pagrindo (kilimėlio ir pan.). Draudžiama be dielektrinių pirštinių imti nuo žemės ar iš neizoliuotų nuo žemės darbuotojų rankų įrankius ir medžiagas;

22.3. įrankius būtina naudoti tik su izoliuotomis rankenomis, išbandytus;

22.4. draudžiama kūnu liestis prie įrenginio, žemintų metalinių dalių.

23. Būtinis saugos reikalavimai naudojant elektrinius apšvietimo įrenginius:

23.1. patronas prie armatūros turi būti pritvirtinamas taip, kad įsukant ir išsukant lempas nesisuktų, o į korpusą įleidžiamas taip, kad įsukus lempą prie jos cokolio prisiliesti būtų neįmanoma;

23.2. lempa nuo mechaninių pažeidimų apsaugoma tinkleliu, jis turi būti tvirtinamas prie armatūros dalių, turinčių izoliacinių medžiagų;

23.3. laidų įvadą į armatūros korpusą reikia įstatyti taip, kad laidai negalėtų deformuotis ar persisukti įvado vietoje;

23.4. metaliniai apsauginiai tinkleliai, reflektoriai, kabliukai ar šakutės pritvirtinami prie izoliuotų armatūros dalių;

23.5. draudžiama išsukti, įsukti ar keisti elektros lempą neišjungus įtampos;

23.6. rekonstruojant ar įrengiant naują apšvietimą elektra, būtina patikrinti, ar apšvietimo įrenginiai atitinka projektą ir technines charakteristikas, ar jie teisingai sumontuoti;

23.7. draudžiama naudoti elektros lempas, kurių galingumas neatitinka šviestuvo tipo, kilnojamosius šviestuvus, jeigu jų įtampa aukštesnė kaip 50V (pavojingose ir labai pavojingose patalpose bei lauke); iki 50V įtampos kilnojamųjų šviestuvų šakutės turi netikti jungiant į aukštesnės įtampos tinklą;

23.8. šviestuvai su metaliniu korpusu turi būti žeminti;

23.9. atsižvelgiant į gamybos rūšį, šviestuvų stiklai turi būti valomi 2 – 4 kartus per metus;

23.10. šviestuvams, kabantiems ne aukščiau kaip 5m aukštyje, prižiūrėti leidžiama naudoti kopėčias; tokiu atveju privalo dirbti ne mažiau kaip du elektromonteriai.

24. Būtinios saugos priemonės atliekant darbus aukštyje:

24.1. dirbti ant kopėčių leidžiama tik tose patalpose, kurių aukštis ne didesnis kaip 4 – 5m; aukštesnėse patalpose leidžiama dirbti tik ant pastolių;

24.2. kopėčios turi atitikti šiuos reikalavimus:

24.2.1. viršutinėje dalyje, kad nenuvirstų, turi turėti kablius;

24.2.2. medinių kopėčių pakopos turi būti įstatytos į laiptų sijose išpjautus lizdus; intervalas

tarp pakopų – 15 – 25 cm;

24.2.3. kopėčios turi būti su inventoriniu numeriu ir išbandytos (medinės - kas 6 mėnesiai, metalinės – kas 12 mėnesių);

24.3. dirbant su kopėčiomis, laikytis tokių reikalavimų:

24.3.1. atliekant darbus daugiau kaip 1 m aukštyje, būtina prisitvirtinti saugos diržu;

24.3.2. draudžiama dirbti stovint ant pakopos, kuri yra arčiau kaip 1 m nuo kilnojamųjų kopėčių viršūnės;

24.3.3. draudžiama pastatyti kopėčias didesniu kaip 75 laipsnių kampu, nepritvirtinus jų viršutinės dalies;

24.3.4. draudžiama stovėti ant kopėčių dviem žmonėms;

24.3.5. draudžiama dirbti ant pristatomųjų kopėčių su kilnojamaisiais elektriniais įrankiais, atlikti suvirinimo darbus;

24.4. dirbant aukščiau kaip 1,3 m nuo žemės ar perdangos paviršiaus, būtina darbo aikštelę aptverti pagal saugos ir sveikatos norminių aktų reikalavimus; jeigu aptverti negalima ar netikslinga, dirbama ant įrenginių; reikia taip prisitvirtinti saugos diržo lynu, kad nustatytomis naudojimo sąlygomis kritimo aukštis būtų kiek galima mažesnis;

24.5. dirbant ant konstrukcijų, po kuriomis yra įtampą turinčios srovinės dalys, remonto įtaisai ir įrankiai turi būti pririšti, kad nenukristų; medžiagos, įrankiai ir detalės į viršų paduodami lanksčia izoliacinės medžiagos virve;

24.6. kai vėjo greitis 15 m per sekundę ar didesnis, darbus ant kopėčių ir pastolių reikia nutraukti.

25. Dirbti šuliniuose, kolektoriuose ir tuneliuose galima tik pagal nurodymą. Dirbti šulinyje skiriami mažiausiai trys žmonės: vienas jų, ne žemesnės kaip pradinės kvalifikacijos, dirba šulinyje, o antras ir trečias, būdami išorėje, prižiūri ir prireikus suteikia pagalbą. Pasišalinti nuo šulinio išorėje esantiems asmenims draudžiama. Dirbantįjį šulinyje privalo stebėti darbų vadovas.

26. Lipti į šulinį galima tik užsisėgus saugos diržą su prisegtu lynu. Saugos diržas turi būti su petnešomis ir žiedu petnešų susikirtimo vietoje ant nugaros lynui tvirtinti. Lynas turi būti trimis metrais ilgesnis, nei jo reikia pasiekti darbo vietą (nuo landos viršaus). Antrą lyno galą turi laikyti vienas iš žemės paviršiuje esančių darbuotojų. Atidengtą landą reikia aptverti, paženklinėti įspėjamaisiais ženklais. Darbų zona aptveriamą 5 m atstumu nuo šulinio landos. Žiemą aplink landą 0,5 m atstumu nuvalomas sniegas.

27. Šulinys atidengiamas su įrankiais, neskeliančiais kibirkščių, stengiantis išvengti dangčio smūgių į landos žiedą.

28. Prieš šulinių, kolektorių ir tunelių, kuriuose nėra pritekamosios ir ištraukiamosios ventiliacijos, apžiūrą arba darbus juose būtina patikrinti, ar ten nėra degiųjų, žmogui kenksmingų dujų. Tikrinti turi asmenys, mokantys naudotis tam skirtais prietaisais. Šių asmenų sąrašą tvirtina už elektros ūkį atsakingas asmuo. Tikrinti dujų buvimą su atvira ugnimi draudžiama.

29. Saugos reikalavimai eksploatuojant elektros variklius:

29.1. jei dirbant tenka liesti variklio srovinės dalis ir jo varomo mechanizmo sukamąsias dalis, variklis turi būti atjungtas nuo įtampos šaltinio;

29.2. jei dirbant nereikia liesti elektros variklio srovinių dalių, jo varomo mechanizmo sukamųjų dalių, galima dirbti ir varikliui veikiant;

29.3. dirbant prie variklio, įžemiklis uždedamas bet kurioje kabelio, jungiančio variklį su įtampos šaltiniu, vietoje; jei dirbama prie mechanizmo ir dirbant nereikia liesti sukamųjų dalių arba yra išardyta jungiamoji mova, įžeminti elektros variklio maitinimo kabelio nebūtina;

29.4. kabelio galai, atjungti nuo elektros variklio, turi būti sujungti trumpuoju jungimu ir įžeminti arba izoliuoti;

29.5. prieš pradėdant dirbti prie siurblių, dūmsiurblių, ventiliatorių, elektros variklių, jei juos gali pasukti prie variklių prijungti mechanizmai, būtina imtis priemonių, neleidžiančių, kad taip atsitiktų;

29.6. jei šalia remontuojamo variklio yra įrenginiai su tokiais pat arba panašiais varikliais, būtina pakabinti užrašą STOK! ĮTAMPA;

29.7. kai veikia variklis, draudžiama nuimti sukamųjų jo dalių aptvarus;

29.8. draudžiama jungti įtampą, jeigu neuždengta elektros variklio išvadų dėžutė.

30. Būtinios saugos priemonės dirbant su rankinėmis elektrinėmis mašinomis, įrankiais ir kilnojamaisiais šviestuvais:

30.1. dirbti su 0 ir 01 klasių rankinėmis elektrinėmis mašinomis ir įrankiais pavojingose patalpose bei lauke galima tik turint ne žemesnę kaip pradinę kvalifikaciją;

30.2. jungti šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius ir pan. leidžiama tik turint ne žemesnę kaip vidurinę kvalifikaciją;

30.3. pavojingose patalpose galima dirbti su I, II, III arba su 0 ir 01 klasių rankinėmis elektrinėmis mašinomis bei įrankiais, bet būtinai naudojant asmeninės apsaugos priemones arba įjungus elektrinius įrankius per skiriamuosius transformatorius;

30.4. įnešti į metalinių talpyklų, rezervuarų ar labai pavojingų patalpų vidų skiriamuosius transformatorius, dažnio keitiklius ir pan. draudžiama;

30.5. labai pavojingose patalpose galima dirbti su I, II ir III klasių rankinėmis elektrinėmis mašinomis ir įrankiais, bet būtinai naudojant asmeninės apsaugos priemones arba įjungus šiuos įrankius per skiriamuosius transformatorius;

30.6. prijungti prie skiriamą transformatoriaus, dažnio keitiklio ir pan. galima tik vieną elektrinį įrankį;

30.7. jeigu dirbant dingio įtampa, taip pat pertraukų metu, būtina elektrinį įrankį atjungti nuo elektros tinklo.

31. Dirbant su rankinėmis elektrinėmis mašinomis ir įrankiais, draudžiama:

31.1. atlikti bet kokių mašinų, įrankių bei jų elektros laidų remontą;

31.2. laikyti rankose jų elektros laidus ir kabelius, naudotis jais nešant įrankius, juos tampyti;

31.3. liesti pjaunančiąsias dalis, valyti drožles mašinoms nesustojus;

31.4. palikti juos įjungtus į tinklą;

31.5. dirbti ant pristatomųjų kopėčių.

32. Pavojingose ir labai pavojingose patalpose galima naudotis ne aukštesnės kaip 50V įtampos kilnojamaisiais šviestuvais. Šviestuvai turi būti su apsauginiais tinkleliais ir kabliukais. Kilnojamojo šviestuvo elektros energijos šaltiniu leidžiama naudoti transformatorius, generatorius, keitiklius ir akumuliatorius. Tam naudoti automobilių transformatorius draudžiama.

V. ELEKTRIKO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

33. Būtina išjungti elektros srovę ir pranešti tiesioginiam vadovui šiais atvejais:

33.1. pastebėjus stiprų detalių, laidų įkaitimą;

33.2. sugedus elektros instaliacijai (neveikia, kibirkščiuoja kištukinis elektros lizdas, jungiklis);

33.3. pajutus svylančių laidų kvapą;

33.4. nutrūkus elektros energijos tiekimui.

34. Pastebėjus bet kokius saugos ir sveikatos instrukcijos pažeidimus darbo metu, nedelsiant nutraukti darbą ir apie tai pranešti tiesioginiam vadovui.

35. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nukentėjusiajam suteikti pirmąją pagalbą, jei reikalinga iškviesti greitąją pagalbą bendruoju pagalbos tel. 112. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

36. Įvykus avarijai, nedelsiant išjungti elektros įrenginius ir pranešti tiesioginiam vadovui. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekelia pavojaus žmonių gyvybei.

37. Kilus gaisrui, iškviesti ugniagesius tel. 112, pradėti gaisrą gesinti turimomis priemonėmis ir nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą apie gaisrą. Kilus pavojui sveikatai ar gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.

38. Darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis.

VI. ELEKTRIKO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

39. Surinkti (ypač jei buvo dirbama elektros linijoje ar įrenginyje) įrankius, prietaisus, detales ir padėti į jiems skirtą vietą, pašalinti susikaupusias atliekas. Draudžiama palikti įrankius ar detales

ant įrenginių paviršiaus arba jų viduje.

40. Patikrinti, ar tvarkingos darbo metu naudotos apsaugos priemonės.

41. Patikrinti, ar gerai įžeminti įrenginiai, kuriuose buvo dirbama.

42. Įsitikinti, kad tuose ruožuose, kuriuose buvo išjungta įtampa, nėra žmonių (nes pasinaudoję išjungimu darbus galėjo pradėti kiti asmenys).

43. Nuimdamas trumpiklius ir įžemiklius, pirmiausia juos atjungti nuo linijos, o paskui – nuo „žemės“.

44. Patikrinti, ar nepalikta įjungtų elektros įrankių, prietaisų.

45. Įsitikinti, kad srovės įjungimas niekam nekelia pavojaus, tik tada nuimti draudžiamuosius užrašus ir įjungti srovę.

46. Uždaryti elektros skirstomąsias spintas; atviros elektros laidų dalys turi būti su apsauginiais gaubtais, skydeliais ir pan.

47. Patikrinti, ar darbo vietoje nėra veiksmų, galinčių sukelti gaisrą.

48. Padėti į nustatytą vietą apsaugos priemonės ir darbo drabužius.

49. Jeigu darbai buvo atliekami pagal nurodymą, darbo vieta sutvarkoma nurodyme nustatyta tvarka.

Instrukciją parengė:

Ūkio dalies vedėjas

Egidijus Boguška